

УДК 342.951

ПУБЛІЧНІ КОНСУЛЬТАЦІЇ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОВОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Гуржій Анна Валеріївна,

канд. юрид. наук,

доцент кафедри адміністративного, фінансового та інформаційного права,

Київський національний торговельно-економічний університет

Європейський вектор розвитку сучасної України вимагає переходу на європейські стандарти належного врядування, котрі передбачають безпосередню участь громадськості в процесах нормотворення, публічного адміністрування, формування та реалізації державної політики. З цією метою у вітчизняному публічному адмініструванні широко застосовуються прогресивні форми взаємодії влади та суспільства, засновані на ідеях партнерства, відкритості, соціального діалогу. Однією з таких форм виступають публічні консультації, орієнтовані на забезпечення безпосередньої участі громадян у процесах розробки правових актів, підзвітності суб'єктів владних повноважень, підвищення якості та легітимності владних рішень.

За останні роки відбулося формування відповідної правової бази, було визначено засади організації консультацій, впорядковано процедурні аспекти їх проведення. Однак, існуючий механізм публічних консультацій наразі характеризується недостатньою ефективністю. Зокрема, організація таких консультацій проводиться непослідовно та непланомірно; у плани проведення консультацій не завжди потрапляють заходи щодо обговорення ключових актів економічної, соціальної та культурної політики; при проведенні консультацій органи влади надають перевагу опосередкованим формам консультацій (вивчення громадської думки), а не безпосередньому обговоренню з представниками науки, практики та широкої громадськості; вельми слабкою є інформаційна підтримка публічних консультацій.

Першочерговим кроком на шляху до вирішення окреслених проблем має стати прийняття Закону України "Про публічні консультації". Поряд з цим необхідно здійснити широкий комплекс нормотворчих, організаційних, інформаційних та інших заходів, спрямованих на побудову в Україні багаторівневої системи залучення громадськості до процесів публічного адміністрування. З цією метою впровадження стандартів належного врядування має бути проголошене стратегічним напрямом адміністративної реформи, а відповідний напрям діяльності – знайти відображення в законодавстві, актах стратегічного планування, а також у політичних рішеннях керівництва держави.

Ключові слова : публічне адміністрування, демократичне врядування, суб'єкти влади, правотворчість, громадський контроль, публічні консультації.

Gurzhii A.V. Public Consultations : Topical Issues and Prospects of Legal Regulation. The European vector of development of modern Ukraine requires the transition to European standards of good governance, which means direct public participation in the law-making process, executive activities, forming and implementation of state policy. With this aim, national public administration widely uses the progressive forms of interaction and cooperation with society, based on the ideas of partnership, openness, and social dialogue. One of these forms is public consultations, aimed at ensuring the direct participation of citizens in the process of drafting legal acts, accountability of the authorities, improving the quality and legitimacy of government decisions.

In recent years, basic organizational principles, legal framework and procedural aspects of public

consultations has been determined. But still the existing mechanism of public consultations in Ukraine is far from its maximum efficiency. In particular, the organization of such consultations is inconsistent and unplanned; consultation plans do not always include key economic, social and cultural questions; the authorities mostly prefer mediated forms of consultation (public opinion study) instead direct discussions with representatives of science, practice and the common public; informational support of public consultations is quite poor.

The adoption of the Law of Ukraine "On Public Consultation" should become the first step on the way to solving the above-mentioned problems. In addition, a wide range of normative, organizational, informational and other measures aimed to build the multilevel system of public participation in administering is highly needed. To this end, the implementation of standards of good governance should be declared as a strategic direction of administrative reform and the main priority of national policy. They should be reflected in national legislation and strategic planning acts, as well as in political decisions of the government.

Keywords : public administration, democratic governance, subjects of power, lawmaking process, public control, public consultations.

Постановка проблеми. Поступальний рух України шляхом демократичного розвитку вимагає переходу на європейські стандарти належного врядування, котрі передбачають безпосередню участь громадськості в процесах нормотворення, публічного адміністрування, формування та реалізації державної політики. З цією метою в системі публічного адміністрування дедалі ширше застосовуються прогресивні форми взаємодії влади та суспільства, засновані на ідеях партнерства, відкритості, соціального діалогу. Однією з таких форм виступають публічні консультації, орієнтовані на забезпечення безпосередньої участі громадян у процесах розробки правових актів, підвітності суб'єктів владних повноважень, підвищення якості та легітимності владних рішень.

Становлення інституту публічних консультацій в Україні триває майже десятиліття. Впродовж цього часу відбулося його юридичне оформлення, як складової державного нормотворення, було визначено засади його організації, впорядковано процедурні аспекти його функціонування. Публічні консультації поступово укорінилися в правотворчій діяльності органів виконавчої влади, набувши поширення на всіх її організаційних рівнях. Аналіз вітчизняної практики публічних консультацій дозволяє зробити висновок про зростання їх ролі в політичному житті країни, а також про постійне збагачення досвіду в сфері їх організації та проведення.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Про актуальність проблематики публічних консультацій свідчить також чималий інтерес до неї з боку вітчизняних науковців. Її висвітленню та аналізу присвятили свої праці О. Возіянов, Т. Гуржій, Б. Николаїшин, Р. Стадніченко,

Л. Усаченко, Р. Усенко та інші вчені. Разом з тим, стрімкий розвиток системи публічного адміністрування та останні законодавчі ініціативи в сфері публічних консультацій актуалізували широкий комплекс проблем, які потребують невідкладного вирішення. Це неможливо зробити на основі існуючих наукових напрацювань, більшість яких не враховує сучасні тенденції розвитку інституту публічних консультацій в Україні.

Метою представленої статті є аналіз сучасного стану правового та організаційного забезпечення публічних консультацій, висвітлення актуальних проблем законодавчого регулювання суспільних відносин у сфері публічних консультацій, розробка комплексу пропозицій, спрямованих на їх вирішення.

Виклад основного матеріалу. Однак, як засвідчила низка соціологічних досліджень, існуючий механізм публічних консультацій наразі характеризується недостатньою ефективністю. Організація таких консультацій проводиться непослідовно та неплановірно. Орієнтовні плани проведення публічних консультацій, підготовка яких передбачена чинним законодавством, розробляють не більше 2/3 центральних органів виконавчої влади та місцевих державних адміністрацій. При цьому у відповідні плани часто-густо не потрапляють заходи щодо обговорення ключових, з точки зору формування та реалізації державної економічної, соціальної та культурної політики, проектів НПА : концепцій, стратегій, державних цільових програм, планів галузевого та регіонального розвитку. До того ж, у більшості прийнятих планів не конкретизується предмет публічних консультацій (зокрема, не визначаються ні назва проекту нормативно-правового акту, ні сфера

його регулювання, ані питання, на вирішення яких він спрямований) [1].

Що ж стосується безпосередньо організації та проведення публічних консультацій, то й тут мають місце численні проблеми: – загальна кількість консультацій з приводу конкретних НПА органів виконавчої влади, є вкрай низькою (за деякими даними, кількість таких консультацій на перевищує 10 на рік); – при організації і проведенні консультацій органи публічної влади надають перевагу опосередкованим формам консультацій (вивчення громадської думки), а не безпосередньому обговоренню із залученням представників науки, практики та широкої громадськості; – інформаційна підтримка публічних консультацій є недостатньою, зокрема, веб-сайти багатьох центральних та місцевих органів виконавчої влади не містять докладної інформації про їх проведення, натомість відповіді на інформаційні запити громадських організації є формалізованими та неінформативними; – оприлюднення звітів про проведені консультації, а також висновків і рекомендацій публічних обговорень проектів НПА здійснюється далеко не всіма органами виконавчої влади, і далеко не у всіх випадках [2, с. 94-96].

І, головне: сам факт публічного обговорення того чи іншого проекту нормативно-правового акту, а рівно – наявність чітко сформульованих вимог щодо його форми та змісту, зовсім не гарантує обов'язкове врахування думки громадськості представниками влади. Відсутність ґрунтовного аналізу та систематичне ігнорування висновків публічних консультацій стало чи не повсякденним явищем у практиці вітчизняного адміністрування.

За результатами експертного опитування, проведеного коаліцією громадських ініціатив “За ефективну комунікацію влади та громадськості” (Комітет виборців України, Школа політичної аналітики та Аналітичний центр “Політика”), понад 40% представників громадських організацій вважають небажання органів виконавчої влади враховувати пропозиції інститутів громадянського суспільства головною причиною низької ефективності публічних консультацій [2, с. 50].

З іншого боку, резерв впливу громадськості на прийняття управлінських рішень через інститут публічних консультацій часто лишається незадіяним через інертність багатьох громадських організацій. Основними ініціаторами публічних консультацій нині виступають органи державної влади, котрі ініціюють такі консультації радше в силу нормативних вимог, аніж з міркувань

підтримання діалогу з громадськістю. Натомість активність громадських організацій та інших інститутів громадянського суспільства є вельми невисокою. Крім того, помітна частина громадських організацій орієнтована не на відстоювання інтересів, прав і запитів громадян, а на “просування” інтересів партійно-політичних сил, приватних і корпоративних інтересів фінансово-промислових груп, посадових осіб державних органів та органів місцевого самоврядування [3]. Інколи такі організації штучно впроваджуються в процес публічних консультацій, забезпечуючи сприятливий інформаційний фон для прийняття лобістських рішень. Ті ж громадські утворення, які щиро обстоюють інтереси громадян, далеко не завжди володіють ресурсами (в тому числі експертно-аналітичним потенціалом), достатніми для формування фахових, компетентних висновків, придатних для ефективної практичної реалізації. Закономірним результатом такого стану справ стала невисока якість пропозицій, сформульованих інститутами громадянського суспільства, що, знову ж таки, не сприяє підвищенню ролі публічних консультацій в сучасному механізмі прийняття політико-правових рішень.

Недостатня ефективність інституту публічних консультацій обумовлена багатьма негативними чинниками. Це і недостатня прозорість механізмів публічного адміністрування, і високий рівень корупції, і слабка державна підтримка громадських ініціатив, і багато інших. Але безумовно, одним з головних чинників, які стоять на заваді поширенню практики публічного консультування та підвищенню його ефективності, є недосконале правове регулювання [4, с. 70, 71].

На сьогодні основним нормативно-правовим актом з питань організації та проведення публічних консультацій є Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996 [5]. Свого часу прийняття цього документу стало надзвичайно важливим кроком по залученню широкої громадськості до державно-політичного процесу. Порядок визначив цілі публічних консультацій, окреслив коло їх учасників, систематизував їх організаційні форми, впорядкував процедуру їх планування та проведення. Будучи комплексним актом, він забезпечив не лише системне регулювання відповідної сфери суспільних відносин, а й правове підґрунтя для розбудови мережі громадських рад при органах виконавчої влади –

спеціалізованих консультативно-дорадчих органів, покликаних сприяти участі громадськості у формуванні та реалізації державної політики.

Разом з тим, по мірі утвердження публічних консультацій у вітчизняній політичній та адміністративній практиці, дедалі більш очевидними ставали істотні вади Порядку. Зокрема, його дія не поширюється на цілу низку суб'єктів владних повноважень, які не належать до системи органів виконавчої влади (Верховна Рада України, Президент України, Національна рада України з питань телебачення і радіомовлення, Центральна виборча комісія тощо). Власне, це і не дивно, оскільки сам Порядок затверджений підзаконним актом Уряду, а отже його дія, а ргіогі, обмежена системою органів виконавчої влади. З цієї ж причини, названий документ має суто рекомендаційний характер для органів місцевого самоврядування (див.: п. 6 Постанови Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 р. № 996). Таким чином, “на узбіччі” правового регулювання опинився широкий спектр питань взаємодії між громадськістю та багатьма суб'єктами публічної адміністрації [6, с. 4].

Невиправдано широкими є встановлені Порядком межі розсуду органів виконавчої влади при прийнятті рішень щодо проведення публічних консультацій. Водночас, суб'єктам виконавчої влади у цьому процесі відводиться домінуюча роль. Значною мірою доля публічного обговорення того чи іншого правового акту залежить саме від органу виконавчої влади, який самостійно вирішує, чи включати його до орієнтовного плану проведення консультацій з громадськістю. Часто-густо він же приймає остаточне рішення стосовно проведення публічних консультацій з громадської ініціативи. Адже, відповідно до п. 7 Порядку, проведення публічної консультації є обов'язковим лише за умови, якщо пропозиція щодо її проведення надійшла не менше ніж від трьох інститутів громадянського суспільства. У решті випадків дане питання цілковито покладається на розсуд суб'єкта владних повноважень.

До вразливих місць Порядку можна також віднести недостатньо чітку визначеність: - переліку учасників публічних консультацій, а також кола їх прав і обов'язків; - організаційних форм проведення консультацій; - питань координації між органами державної влади, задіяними в процесі їх організації; - механізму реалізації пропозицій громадськості; - правил обчислення відповідних процесуальних строків; - правових наслідків порушення порядку

проведення публічних консультацій.

Крім того, за загальним визнанням науковців і практиків, Порядок не враховує специфіку суспільно-політичної ситуації, яка склалася в Україні протягом останніх років. В умовах анексії Кримського півострова, збройного протистояння на сході країни, стрімкого зростання внутрішніх і зовнішніх загроз для української державності виникає об'єктивна потреба у невідкладному прийнятті державою життєво важливих рішень з питань національної безпеки (зокрема, з питань надзвичайних ситуацій, військового стану, проведення антитерористичних заходів тощо). Спеціальна процедура прийняття відповідних правових актів Порядком не передбачена, як не передбачено ним і механізму (навіть максимально спрощеного) залучення громадськості до прийняття соціально-культурних, бюджетних і господарських рішень військово-цивільних адміністрацій в районі проведення антитерористичної операції.

Наявність окреслених проблем зумовила постановку питання про прийняття якісно нового нормативно-правового акту, спрямованого на підвищення суспільно-політичної ролі публічних консультацій, розширення практики їх проведення, збільшення їх прозорості та ефективності. Нині це питання є предметом широкого суспільного обговорення, а також ряду державних і міжнародних ініціатив, зокрема, Ініціативи “Партнерство “Відкритий Уряд”, прийнятої 20 вересня 2011 року на сесії Генеральної Асамблеї ООН [7]. У рамках зазначеної ініціативи Україна взяла на себе зобов'язання забезпечити розробку та прийняття законопроекту щодо участі громадськості у процесі формування та реалізації державної політики.

З метою реалізації цих зобов'язань Кабінет Міністрів України здійснив масштабний комплекс заходів (обговорень, експертиз, конференцій etc.) з підготовки проекту закону про публічні консультації. Безпосередня розробка проекту забезпечувалась Міністерством юстиції України за активного сприяння місії ОБСЄ в Україні, із залученням представників центральних і місцевих органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, науково-дослідних установ, вищих навчальних закладів, незалежних експертів, юристів-практиків та широкої громадськості.

Результатом спільних зусиль став проект Закону України “Про публічні консультації” (далі – Проект), який після численних дискусій і доопрацювань 26 липня 2016 року був офіційно винесений на громадське обговорення відповідно

до загаданого вище Порядку проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики [8]. Аналіз цього Проекту дозволяє констатувати значний прогрес у справі вдосконалення правових засад організації та проведення публічних консультацій. Серед його найважливіших новел варто виділити такі :

- впровадження механізмів взаємодії публічної влади та громадськості на всіх рівнях формування та реалізації державної політики (державному, регіональному, галузевому тощо);

- адресація вимоги щодо обов'язкового проведення публічних консультацій до всіх суб'єктів публічної влади, задіяних у державно-політичному процесі, в т.ч. до Президента України, Верховної Ради України, Національного банку України, органів місцевого самоврядування та ін.;

- покладення в основу функціонування інституту публічних консультацій принципів належного урядування відповідно до європейських стандартів діяльності публічної адміністрації;

- визнання учасниками публічних консультацій та, відповідно, суб'єктами їх ініціювання приватних юридичних і фізичних осіб (причому, на підставі ст. 26 Конституції України, правом участі в публічних консультаціях пропонується наділити не лише громадян України, а й іноземців та осіб без громадянства);

- позиціонування окремих суб'єктів публічної адміністрації (зокрема, органів місцевого самоврядування), не тільки як організаторів публічних консультацій, але і як заінтересованих осіб, здатних брати участь у консультаціях, організованих іншими суб'єктами, виступаючи "на боці" громадськості;

- визначення правового статусу учасників публічних консультацій, конкретизація прав і обов'язків суб'єктів правовідносин, пов'язаних з їх проведенням;

- визнання лише безпосередніх форм проведення публічних консультацій (публічні обговорення та електронні консультації), відмова від опосередкованих форм консультацій у вигляді вивчення громадської думки;

- конкретизація підстав та вдосконалення процедури проведення публічних консультацій;

- запровадження Інформаційного реєстру заінтересованих осіб, до якого включатиметься інформація про суб'єктів, котрі задекларували намір стати учасником певної консультації;

- встановлення вимоги щодо обов'язкового оприлюднення на офіційному веб-сайті суб'єкта

владних повноважень пропозицій, які надходять від учасників публічних консультацій (існуючий Порядок передбачає висвітлення таких пропозицій лише у фінальному звіті про проведення консультації, тобто вже після її завершення);

- визначення підстав для прийняття актів у терміновому порядку, без проведення публічних консультацій (зокрема, поза процедурою публічних консультацій пропонується приймати акти з питань надзвичайних ситуацій, військового стану та проведення антитерористичних заходів);

- регламентація організаційних засад координації дій суб'єктів владних повноважень в ході проведення ними публічних консультацій;

- окреслення правових наслідків порушення вимог закону про публічні консультації, як в частині подальшої долі самих правових актів, так і в частині юридичної відповідальності осіб, відповідальних за організацію та проведення консультацій.

У цілому Проект характеризується концептуальною визначеністю, структурною узгодженістю послідовністю, комплексністю регулювання суспільних відносин. Під цим кутом його розробку можна розглядати, якщо і не як прорив, то принаймні як широкий крок з переходу на європейські стандарти урядування. Разом з тим, проведений аналіз свідчить, що окремі положення Проекту наразі є недостатньою "проробленими", деякою мірою їм бракує чіткості, повноти і визначеності.

Зокрема, в ст. 6 Проекту "Права та обов'язки суб'єктів владних повноважень у правовідносинах, пов'язаних з проведенням публічних консультацій" наведено тільки перелік зобов'язань суб'єктів влади, натомість коло їх прав у сфері публічних консультацій жодним чином не окреслене. Якщо ж говорити про самі зобов'язання, то всі вони стосуються лише організаційної сторони консультування ("сприяти участі", "сприяти доступу", "створити організаційні умови" etc.) і не передбачають обов'язкового розгляду отриманих пропозицій та прийняття рішень щодо їх врахування/неврахування. Деяку інформацію про такі обов'язки можна отримати з інших положень Проекту (ст.ст. 14, 15), однак відповідні вимоги сформульовані неперсоніфіковано, без прив'язки до конкретного суб'єкта зобов'язань ("пропозиції, що надійшли під час публічних консультацій вивчаються та аналізуються", "у звіті зазначається узагальнена інформація про врахування пропозицій учасників публічної консультації...").

Проект передбачає оприлюднення суб'єктами

владних повноважень інформації, яка стосується проведення публічних консультацій, виключно на своїх офіційних сайтах (див.: ст.ст. 8, 9, 10, 11, 14, 15, 16 та 17). Слід зауважити, що в умовах широкого розмаїття суб'єктів влади, задіяних у формуванні та реалізації державної політики, подібний механізм інформування громадськості навряд чи є оптимальним. Адже для отримання первинної інформації про публічну консультацію (зокрема, про сам факт її проведення) заінтересовані особи будуть змушені проводити регулярний моніторинг електронних ресурсів більшості суб'єктів владних повноважень. Враховуючи велику кількість таких суб'єктів, а рівно – відсутність у ряду учасників можливостей по здійсненню моніторингу, далеко не всі публічні консультації отримають максимальне представництво заінтересованих осіб. Як уявляється, оптимальним шляхом вирішення цієї ситуації має стати створення єдиного Інтернет-порталу, який би акумулював інформацію про всі публічні консультації, плановані, організовані та проведені в Україні. Крім іншого, такий крок істотно сприяв би формуванню Інформаційного реєстру заінтересованих осіб (див.: ст. 13 Проекту), зокрема, створенню рубрикованої бази даних про таких осіб з метою їх автоматичного включення до складу учасників тієї чи іншої консультації.

Проект важко визнати бездоганим і в частині регулювання окремих форм публічних консультацій, зокрема, публічного обговорення (ст. 11). По-перше, закріплюючи перелік підстав для публічного обговорення проектів нормативно-правових актів, Проект не визнає їх обов'язковими, покладаючи його проведення на розсуд розробника НПА і, тим самим, нівелюючи гарантію розгляду ключових політичних питань у рамках відкритого суспільного діалогу. По-друге, відповідні положення Проекту передбачають можливість публічного обговорення проекту НПА, якщо він передбачає надання пільг чи встановлення обмежень для суб'єктів господарювання (див.: п.6 ч.1 ст. 11). Оскільки ж мова йде про НПА регуляторного характеру, то такий підхід суперечить вимогам п. 7 ст. 1 Проекту, відповідно якої: підготовка проектів актів, які є регуляторними актами, здійснюється відповідно до Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”. І, нарешті, по-третє, не досить раціональними є строки здійснення окремих процедур публічного обговорення. Зокрема, пропонується строк підготовки та оприлюднення на сайті суб'єкта владних повноважень протоколу публічного обговорення

(не пізніше десяти робочих днів з дня обговорення) уявляється надто тривалим. Натомість, строк оприлюднення інформації про публічне обговорення та розсилки запрошень представникам заінтересованих осіб (не пізніше ніж за три робочих дні до дати обговорення) не завжди достатній для вирішення організаційних питань, пов'язаних із відрядженням (розселенням, проживанням) іногородніх осіб.

Дещо алогічним видається і регулювання загального строку проведення публічних консультацій. Зокрема ч. 2 ст. 12 Проекту передбачає, що: “Загальний строк проведення публічних консультацій становить не менше 15 календарних днів з моменту оприлюднення консультаційного документу та проекту акта, якщо інше не передбачено законом, та може бути збільшений з огляду на складність проекту акта та необхідність проведення публічного обговорення”. Враховуючи, що Проект взагалі не обмежує максимальну тривалість консультації, акцент на можливості продовження її строку виглядає недоречним.

Попри безперечну слушність ідеї щодо правового регулювання координації в сфері публічних консультацій, її реалізацію в ст. 18 Проекту важко визнати вдалою. За великим рахунком, розробники Проекту обмежуються сакраментальним висновком про те, що для координації публічних консультацій суб'єкт владних повноважень повинен визначити певний структурний підрозділ або відповідальну особу. Натомість, конкретного механізму (чи бодай його загального “абрису”) координації проведення публічних консультацій Проектом не запропоновано.

У свою чергу, ст. 19 Проекту “Відповідальність за порушення порядку проведення публічних консультацій” навпаки має значно ширший зміст, ніж це обумовлено її назвою. Здебільшого вона регламентує не стільки питання юридичної відповідальності, скільки питання впливу таких порушень на процедуру розробки проектів нормативно-правових актів (зокрема, про можливість відкладення розгляду проекту або ж перегляду чи зміни вже прийнятого НПА).

Висновки. Слід зауважити, що це далеко не всі дискусійні моменти аналізованого Проекту. Подальшого розгляду та обговорення вимагають межі предмету його регламентації, задекларовані ним принципи, його загальна спрямованість, ступінь його диспозитивності та багато інших. Але, зважаючи на велику кількість таких моментів, (вочевидь, їх докладний розгляд вимагає більш широкого формату дослідження),

обмежимося сказаним вище. Як уявляється, викладеного цілком достатньо, щоб констатувати незавершеність процесу розробки правової бази, необхідної для ефективного функціонування інституту публічних консультацій. Реалізація цієї мети вимагає продовження роботи над Проектом, зокрема, вирішення наступних питань :

- визначення ступеню обов'язковості для суб'єктів владних повноважень висновків і рекомендацій публічних консультацій;

- чітке розмежування сфер дії Проекту та інших законодавчих актів, які визначають засади нормопроекування в окремих сферах державно-політичної діяльності;

- конкретизація правового статусу всіх суб'єктів, задіяних у процесі організації та проведення публічних консультацій (в т.ч., окреслення відповідних повноважень суб'єктів влади та визначення їх обов'язків в частині практичного втілення результатів публічних консультацій);

- розробка правового підґрунтя для створення спеціалізованого Інтернет-порталу, який би містив вичерпну інформацію про всі публічні консультації, заплановані, організовані та проведені в Україні;

- формування загального Інформаційного реєстру заінтересованих осіб, який би забезпечував автоматичне включення таких осіб до складу учасників тематичних публічних консультацій;

- окреслення кола проектів нормативно-

правових актів, процедура розробки яких вимагає обов'язкового публічного обговорення;

- оптимізація строків здійснення окремих процесуальних дій, які провадяться у рамках проведення публічних консультацій;

- формування ефективного механізму координації діяльності органів влади у сфері організації та проведення публічних консультацій;

- чітке визначення видів і підстав юридичної відповідальності суб'єктів владних повноважень за порушення порядку проведення публічних консультацій.

Водночас, поряд із подальшою роботою над Проектом, необхідно здійснити широкий комплекс нормотворчих, організаційних, інформаційних та інших заходів, спрямованих на побудову в Україні інтегральної, багаторівневої системи залучення громадськості до процесів публічного адміністрування. Зробити це можна тільки у рамках цілеспрямованої політики держави, котра б ґрунтувалась на засадах плановості, комплексності, послідовності, участі, прозорості, консенсусу та відповідальності. З цією метою впровадження стандартів і механізмів належного врядування має бути проголошене стратегічним напрямом адміністративної реформи, а відповідний напрям діяльності – знайти відображення в законодавстві, актах стратегічного планування, а також у політичних рішеннях керівництва держави.

Використана література :

1. Аналіз практики діяльності структурних підрозділів органів виконавчої влади, відповідальних за зв'язки з громадськістю // Офіційний сайт Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.center.gov.ua>

2. Удосконалення консультацій з громадськістю. Пропозиції громадськості та влади : Фінальний аналітичний звіт / за заг. ред. Д. Ковриженко. – К. : Всеукраїнська громадська організація “Комітет виборців України”, 2012. – 105 с.

3. Палій Г. О. "Щодо активізації взаємодії організацій громадянського суспільства із органами державної влади." Аналітична записка / Г. О. Палій // Сайт Національного інституту стратегічних досліджень [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.niss.gov.ua/articles/881.#_ftn8

4. Гуржій Т. О. Пріоритети розвитку інституту публічних консультацій / Публічний простір як об'єкт правового регулювання: Міжнародна науково-практична конференція (м. Київ, 30 вересня 2016 року). – К. : Академія адвокатури України, 2016. – С. 69-72.

5. Порядок проведення консультацій з громадськістю з питань формування та реалізації державної політики, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 3 листопада 2010 року // Офіційний вісник України. – 2010. – № 84. – Ст. 2945.

6. Гуржій Т. О. Перспективи розвитку інституту публічних консультацій в Україні / Права людини та публічне врядування: Збірник матеріалів міжрегіонального круглого столу (м. Чернівці, 27-28 травня 2017 р.). – Чернівці : Технодрук, 2017. – С. 5-9.

7. Про Ініціативу «Партнерство Відкритий уряд» // Сайт Координаційної ради Ініціативи

«Партнерство Відкритий уряд» [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
[http://ogp.gov.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-](http://ogp.gov.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%83)

[%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%83](http://ogp.gov.ua/content/%D0%BF%D1%80%D0%BE-%D1%96%D0%BD%D1%96%D1%86%D1%96%D0%B0%D1%82%D0%B8%D0%B2%D1%83)
8. Повідомлення про оприлюднення проекту Закону України «Про публічні консультації» // Сайт Міністерства юстиції України [Електронний ресурс]. – Режим доступу:
<http://old.minjust.gov.ua/51435>